

Den allmänna och fria spädbarnsvårdens betydelse

Martin Karlsson

CICNH, Univeristy of Duisburg- Essen och Lunds universitet

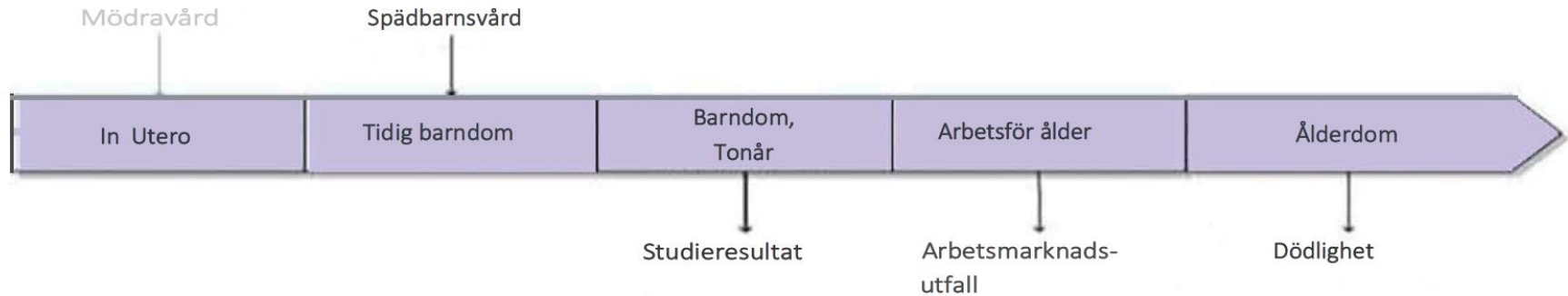
Therese Nilsson

Lunds universitet och Institutet för Näringslivsforskning (IFN)

Vad vet vi?

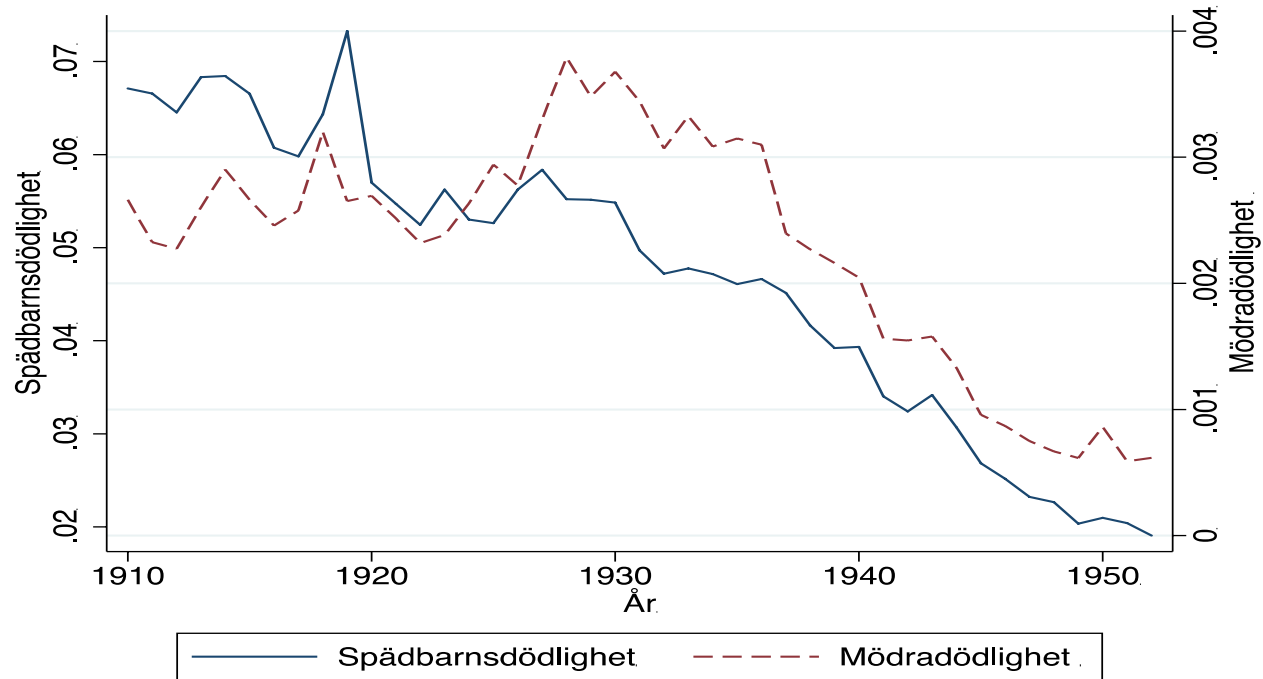
- Foster och små barn påverkas långsiktigt av den omgivande miljön
- Begränsad kunskap om varför den tidiga miljön spelar roll
- För policyrekommendationer behövs bättre evidens
- Identifiering av betydelsefulla faktorer i den kedja som kopplar samman hälsa tidigt i livet med utfall i vuxen ålder

Ett livscykelperspektiv

- Kan offentliga satsningar riktade till barn förbättra människors liv?
- Varför spelar hälsan i barndomen så stor roll?

Spädbarns- och mödradödlighet 1910-1950

Försöksverksamheten

1 oktober 1931 – 30 juni 1933

Sju utvalda provinsialläkardistrikt

Barnavårdcentral med regelbundna öppettider

- Informationskampanjer
- Utbildning för berörd personal
  - Verksamhetens mål
  - Service på lika villkor till alla

Försöksverksamheten

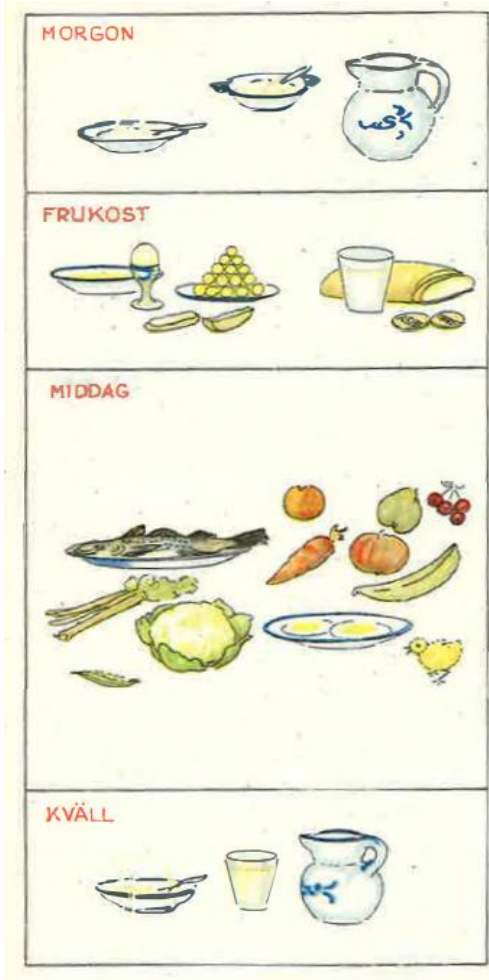
- Fokus på förebyggande vård
- Tre typer av aktiviteter
  - Hälsoundersökningar
  - Hembesök
  - Information till föräldrar

"Gå din väg! Jag har mamma."

Allt för barnet (1930)
Illustrationer: Aina Stenberg-Masolle

- Mödrar uppmuntrades att amma
- Hur hålla god hygien i hemmet
- Detaljerade råd kring närings- och födointag under olika utvecklingsstadier

- Försöksverksamheten utvärderas positivt
- 1937 påbörjas rikstäckande implementering av BVC
- 1943 hade mer än 90 procent av alla nyfödda barn tillgång till förebyggande vård
- Norge och Danmark initierade liknande program – sannolikt inspirerade av försöksverksamheten i Sverige

Hur utvärdera?

Behöver säkerställa att effekter speglar
orsakssamband

Sju provinsialläkardistrikt – 59 kommuner

Härad, Helsingborg, Jokkmokk, Lidköping, Mörtfors, Pajala, Råneå

Lika många kontrollkommuner

Digitaliserar individdata

Data

Närmare 25.000 barn, födda 1930-1934

- Kyrkoböcker
- Skoldata från årskurs 1 och 4
- Arbetsmarknadsutfall
- Dödsfall och dödsorsak

Dagbok med examenskatalog

Nr i förteck- ningen över barn i skola sålden	Barnets namn och bostad	För- sta klass	V i t s o r d													
			Upp- läs- ning da	Kun- skaps- lära- plan skola	Moders- målet	Väl- skild- ning skola	Kun- skap och gram- matik	Hän- tag- ande skola	Gram- matik	När- läs- ning	Hän- tag- ande	Äm- nen skola	Trä- ning	Äm- nen skola	Gram- matik skola	Hän- tag- ande skola
1	Anders L. Nilson Sålden.	h	A	A	B	B	B	B+				B	Bc	B		
1	Samuel S. J. Fredriksson Näringsgården	h	A	A	B	B	B	B	B	B		B	Bc	B		
2	Jonas Samuel Magnusson Sågalslund	h	A	A	B	Bc	Bc	Bc	B+			B	B-	B		
3	Hugvar A. S. Andersson Luzen	h	A	A	B	B	B	B	B	B		B	B	B		
4	Hans Louis Hallström Båstadbygd	h	A	A	B	B	B	B	B	B		B	Bc	B		
6	Agner Ad. Walden Fjällbacken	h	A	A	B	B	B	B				B	B	B		
7	Anne Lisa Karlsson Luzen	h	A	A	B	B	B	B	B	B		B	B	B		
8	Hörn Kristina Almqvist Hornbygd	h	A	A	B	B	B	B	B	B		B	B	B		
9	Magnus Eriksson Luzen	h	A	A	B	B	B	B	B	B		B	B	B		
10	Emma A. S. Nilsson Luzen	h	A	A	B	B	B	B	B	B		B	B	B		
11	Lea Nilsson Karlabygd Råda	h	A	A	B	B	B	B	B	B		B	B	B		
12	Anne Margareta Nilsson Karlabygd Råda	h	A	A	B	B	B	B	B	B		B	Bc	B		

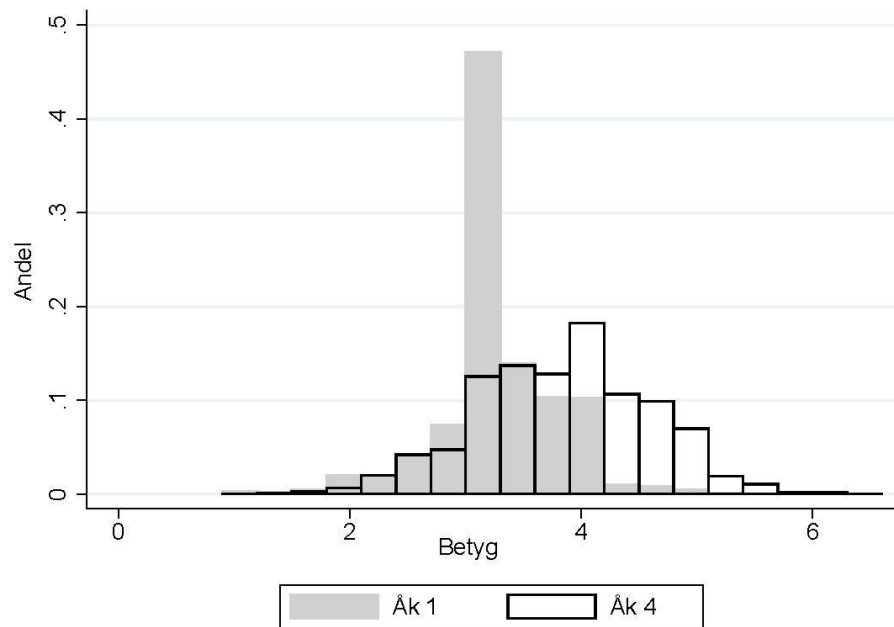
Dödlighet

- Minskade risken för spädbarnsdödlighet (24 procent)
- Ökade överlevnaden bland utsatta grupper
  - barn till ensamstående, barn till familjer som tidigare mist ett barn
- Den gynnsamma hälsoeffekten består även vid 75 års ålder

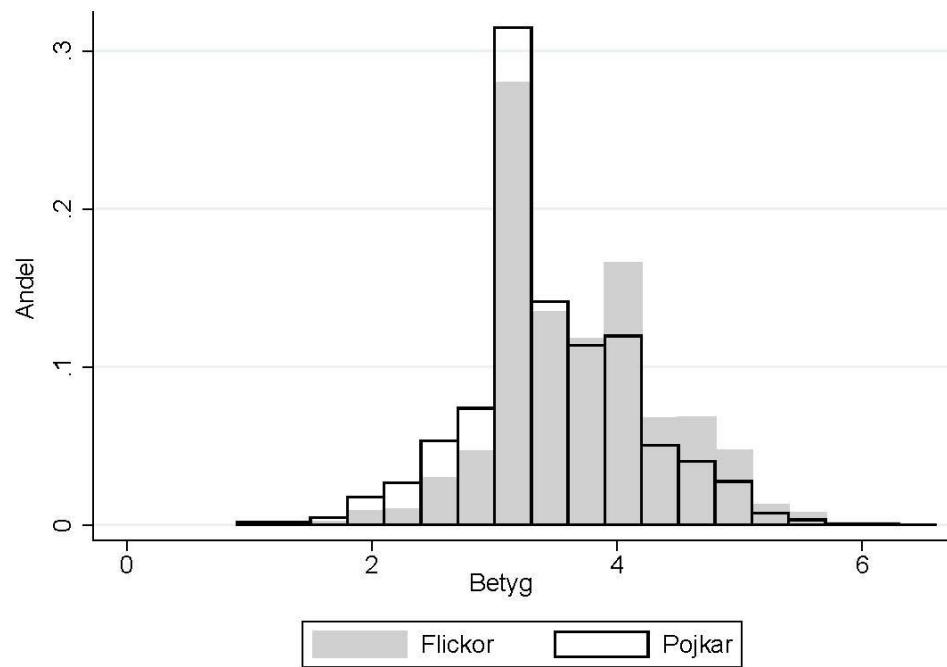
Dödsorsaker

- Minskning av dödsfall i kardiovaskulära sjukdomar och i tjocktarmscancer
- Ny medicinsk litteratur betonar hur viktig tarmfloran är för vår hälsa och hur och hur tidigt den byggs upp
- Tyder på vikten av information
- Amning och nutrition förklarar sannolikt en del av effekten på dödlighet

Betygsfördelning

Betygsfördelning

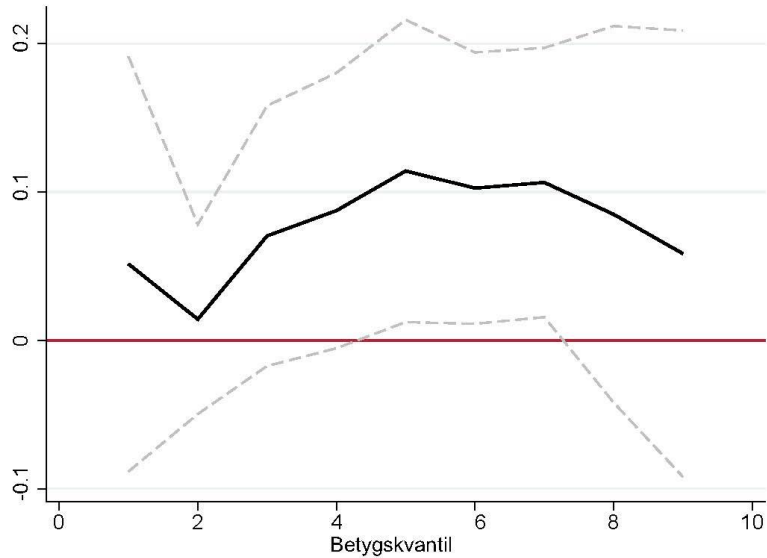

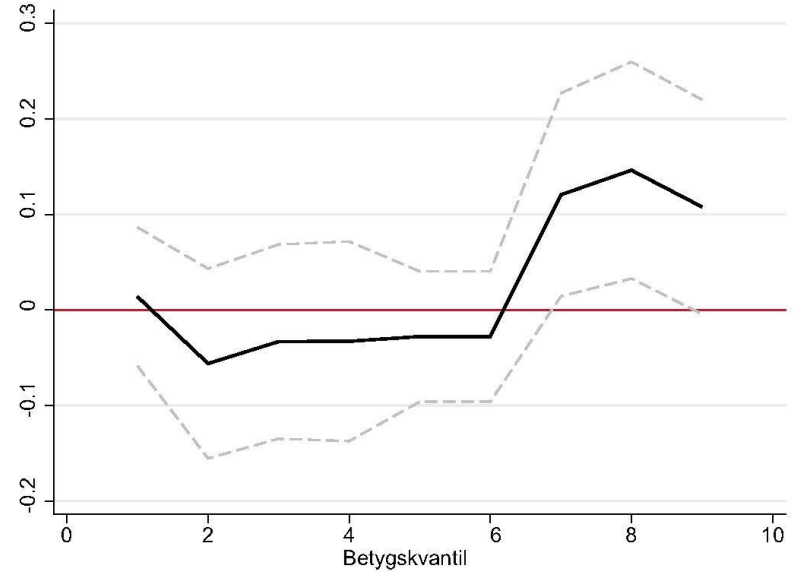
Effekter på skolresultat

- Genomsnittliga betyg högre i årskurs 4
- Effekten är drygt 0,1 standardavvikelser
- Framförallt bättre läs- och skrivförmåga

Effekter på olika delar av betygsfördelningen

Pojkar

Flickor

Effekter på arbetsmarknadsutfall

- Positiva effekter på inkomst – 7 procent högre
- Drivs helt och hållet av stora effekter (20 procent) för kvinnorna
- Större sannolikhet att jobba heltid och högre pension
- Inga signifikanta effekter för män

- Mer eller mindre samma individer som hade bättre kognitiva färdigheter som har högre inkomster
- Kvalificerade jobb i offentlig sektor
- Yrken som kräver utbildning utöver folkskola
  - Medicinsk-tekniska, redovisning och administration

Lärdomar

- Försöksverksamheten föregicks av grundliga analyser och implementerades under kontrollerade former
- Möjliggör analys av orsakssamband
- Fältexperiment i välfärdssektorn lyser idag med sin frånvaro

Lärdomar

- Spädbarnsvård kan åstadkomma långvariga förbättringar i människors liv
- Stora vinster kan uppnås till relativt låg kostnad och med grundläggande information – av vikt för hälsoprioriteringar i utvecklingsländer
- Effekterna särskilt starka för utsatta grupper
- Delförklaring till varför ojämlikheten i hälsa är förhållandevis låg i Sverige